

DOMOLJUB

Iskalo vsak
Zastitek —
Cena vsake
K 10 — vs
leto — (Za
Nemško K
12 — vs
Ameriko in druge tuje države K 14 —)
— Posamezne številke se prodajajo po
30 vinarjev.

Spisi in do-
pisi se poš-
ljejo: Ured-
ništvo „Do-
moljuba“,
Ljubljana, —
Kopitarjeva
ulica. — Naročila, reklamacije in in-
teresa pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

GLASILO JUGOSLOVANSKE
: : KMETSKÉ ZVEZE : :

ulica. — Naročila, reklamacije in in-
teresa pa: Upravištvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Ali naj bo kmet še go- spodar na svoji zemlji?

Pred par meseci so imeli nemški socialni demokratje na Dunaju dolge konference, na katerih so med drugimi povedali, da bo treba takoj razlastiti vsa večja podjetja, kmetiska posestva pa da pridejo šele pozneje na vrsto. Zato pa da je treba kmeta na to pripraviti, ga organizirati v socialni demokraciji, o veri mu Bog varuj kaj ziniti, in nazadnje bo tudi kmet zrel za to, da se razlasti njegova zemlja, ter preide v skupno, oziroma državno last.

Slovenski socialni demokratje so bili vedno najvernejši učenci svojih nemških učiteljev. Da je njihov končni namen vse podržaviti, to se pravi odpraviti vsako zasebno last, torej tudi kmetovo zemljo, sami ne taje, dasiravno sedaj silno previdno molče o tem.

Torej v kmetovo zemljo, v njegovo zasebno last naj se vtika država, nesposobni državni uradniki naj komandirajo kmetovanje! Imamo dovolj žalostno skušnjo iz vojne dobe, kam to pripelje. Tudi sedaj se je država vtikala v posest našega kmeta in v njegovo delo, v njegov pridelek, tako da kmet že v resnici ni več vedel, ali je zemlja njegova ali državna, ali je on gospodar ali le c. kr. državni delavec, ozir. najemnik na c. kr. državnih njivah.

In kam je to pripeljalo? Kmet je samoobsebi umevno izgubil veselje do dela, vsako leto se je slabše obdelalo, in manj pridelalo, ker se je našemu kmetu le preneumno zdelo, da bi samo za druge garal in trpel noč in dan, da bi mu boljše pridelke pobrala nikdar sita in čez mero zapravljiva država, on sam pa naj bi ob ostankih živel. Petletna vojna skušnja nam je jasno dokazala, da je najzanesljivejše varstvo umnega poljedelstva nedotakljiva zasebna last, in da je vsako predaletč segajoče državno jerobstvo nad kmetovo zemljo — pogin poljedelstva.

Socialni demokratje pa ne le, da hočejo kolikor mogoče globoko segati v kmetovo last, temveč jo hočejo popolnoma podružabiti, kmeta pa postaviti kot najemnika na njegovo lastno zemljo. Pridelki, kolikor jih pridelal, niso njegovi razen kolikor rabi zase in družino.

Socialna demokracija sedaj hoče organizirati tudi kmete. Prav. Kmetje,

če hočete, da postane vaša zemlja last države, v kateri se bodo redili na vaše troške socialnodemokratski voditelji (kakor se zdaj od delavskih žuliev), potem pristopajte soglasno socialnodemokratski stranki.

Napad socialne demokracije na kmetško zemljo bodele mogli zabraniti le, če se trdno in složno organizirate. Zato snujete povsod »Kmetске Zveze«, ki bodo najboljša obramba vaših koristi in najmočnejši odbijalec tistih strank, ki so dosedaj imele za kmeta samo posmeh in psovke.

Davek na vojni dobiček.

Naša država tiči glede financ v brezdanjem blatu, v katerega se bolj in bolj pogreza. Vlada menda predloži sedaj načrt davka na vojne dobičke, ki bo rastel, čim večji je bil vojni dobiček, največ pa do 80 odstotkov, to se pravi: od 100.000 K vojnega dobička boš plačal 80.000 K davka. To je prav. A država obrača po svoje, vojni dobičkarji pa bodo obrnili po svoje, ker so veliko bolj prefrigani kot razni davčni gospodje. Tako se zna zgoditi, da bodo zopet komarje pobijali, sloni pa bodo uhajali, kot se to vedno zgodi, kadar državna modrost vzame kako stvar v roko. Zato bi bilo po našem mnenju najboljšo, da se ti davki postavijo pod javno nadzorstvo. Davkarskega gospoda lahko goljufas, ljudstva pa, ki pozna vse skrite žepe svojih vojnih dobičkarjev, ne bo nihče ogoljufal. Davčne napovedi vojnim dobičkarjem naj bodo na vpogled v občinskem uradu in tudi ključ, po katerem se odmerja davek. In vsakdo naj ima pravico, da se pritoži, če vidi, da napoved ni pravična. Na ta način bo imela korist država in pa vsak davkoplačevalec, ki ni vojni dobičkar. Zakaj kolikor pravičneje bodo odmerjeni davki vojnim dobičkarjem, toliko manj bo treba plačevati drugim davkoplačevalcem. In vsak znesek, ki ga bo odnesel in skrivil vojni dobičkar, ga bo moral prej ali slej plačati mali davkoplačevalec. Le enega se bojimo. Na krmilu vlade sedi v prvi vrsti liberalna stranka, ki je najpreje stranka kapitalistov in velikih trgovcev (po domače: vojnih dobičkarjev), potem dolgo nič in nato šele stranka kmetov in malih ljudi. Zato se pa lahko primeri, da bo država pri teh vojnih dobičkarjih, kakor smo zgoraj omenjali, pobijala komarje, slone bo pa puščala.

Davek! Davek!

(Dopis s kmetov.)

Prav dober je predlog v zadnjem »Domoljubu« (str. 151), naj bi se poslali v vsako občino na javni upogled zapiske osebne dohodnine. To bi bilo začudenje, ko bi potem občani videli, kako so gospodje pri davčnem uradu »dobro« informirani ali pa iz raznih ozirov, ki jih vojska s seboj prinese — precej pristranski. Tudi nekateri župani, zlasti birtje, imajo v tem oziru precej krivde. Povečini so pa naši župani vestni možje, ki upoštevajo, da je treba dati tudi državi, kar državi gre, a tudi varovati občane, a dobe se tudi samogoltniki, ki se zmaščujejo nad onimi občani, ki pri njih premalo zapijó, s tem, da dajo davčnemu uradu o njih pretirane informacije. Nasploh rečeno, je grdo, če župan, ki je vendar zaupnik ljudstva, postane zaupnik — davčnega urada, da svoje ljudi tlačí ali pa mora tlačiti noter, namesto da bi jih branil. To ne gre! Taki župani morajo izgubiti vse zaupanje ljudstva.

Dalje! Nimamo kmetje od davčnega urada ne enega navodila, kako naj sestavimo svoje napovedi. Na razpolago je sicer knjiga »Žun, Osebna dohodnina«, a davčni uradi se na tisto navodilo prav čisto nič ne ozirajo, dasi jo je napisal strokovnjak. Tudi, kdor je sestavil napoved po navodilu, ki je bilo v »Domoljubu«, ni nič opravil. Pa kaj bodo davčni uradi drugim dajali navodila, saj še sami nobenega nimajo, kako naj dohodke pravično računajo in kaj naj pravično odbijejo. Kdor razmere pozna, bo temu glasno pritrdil. Tja v en dan delajo! Davčni urad ima le eno navodilo: pritiski, kolikor in kjer moreš, naj bo prav ali naj ne bo prav! Če ne bo prav, se ho ta ali oni pritožil, pa mu par vinarjev odbijemo; velika večina se pa ne bo pritožila, ker nima nobenega zaupanja v pravico, ampak bo državi vdano plačala. Tako bo naš vijak le dobro opravil. — Če bo pa ta samovoljnost pri nalaganju bremen in ta lahkomišljenost pri zvišavanju plač rodila za državo dobre sadove, bo bodočnost pokazala. Kmet je steber države, toda če boste na ta način butali vanj, znate čudne reči doživeti. Kmet je zadnji, ki udari, ali kadar udari, je gorje!

Iz Kmetских Zvez.

Shod Kmetiske Zveze v Radovljici je preteklo nedeljo prav dobro uspel. Prvi govornik, državni poslanec Ivan Bro-

dar iz Kranja, je v poljudni besedi poročal o razmerah kmetov - tovarišev v bratski Hrvaški in Srbiji po utisih, ki jih je dobil ob svojem bivanju kot odposlanec v kraljevem Belgradu; poročal je dalje o delu v parlamentu, zlasti o agrarni reformi in valuti; naposled je govoril o nujni potrebi, da se kmetje organizirajo v svojih Kmečkih Zvezah, ki naj pospešujejo za kmeta toli potrebno združništvo. Končal je svoj govor s pozivom, naj se vse kmečke vrste strnejo pod praporom S. L. S.: »Odločno stojmo v tem taboru! Samo od S. L. S. moremo pričakovati povoljne rešitve naših teženj; zakaj le v tej stranki imamo svoje lastne zastopnike; in le kdor skuša stan, ga zna tudi zastopati.« — Poslanec Brodar govori mirno in poljudno; kar izreče, drži, kakor da bi pribil; njegova beseda razodeva zlasti veliko skrb in srce za kmeta. Ni čuda tedaj, da so zborovalci - kmetje sledili njegovemu govoru z gledno pozornostjo ter da je državni poslanec kmet Brodar žel za svoje stvarno poročilo zaslužen zahvalo. Zelimo ga še večkrat slišati na naših shodih!

Kot drugi govornik je nastopil uradnik pri deželni vladi, gospod Avsenik iz Vrhnj. Ta je osvetlil pomen Kmečkih zvez s stališča visoke diplomatske politike. Govor, vseskozi dobro premišljen in primeren za čas in kraj, smo s pravim užitekmu poslušali. Naj razberemo iz njegovega govora nekaj misli: Nova država še ni gotova, sestavlja se počasi, ves aparat gre počasi naprej. Moč vlade je v dobri volji ljudstva; ne z bajonetom, z vplivom zagovarja naša vlada red v državi, na katerega smo ponosni in ki ga neravnost občudujejo inozemci; avstrijska vlada je imela oblast, dokler je segel nos avstrijskega žandarja; naši vladi se noče bajnetov; svojo moč in silo črpa iz zaslemba v ljudstvu in ljubezni do skupne domovine, mlade Jugoslavije. — Pri nas vlada red in svoboda; svoboda v toliki meri, da se že zlorablja. Ta zloraba pa spravlja v nevarnost red. Na Laškem vre; na Ogrskem gori; mi smo v sredi med vrelo vodo in ognjem; tu je le majhen prostorček in nevaren, da se ne užge! Svita se tu in tam, pod pepelom se kuha: tihe agitacije za boljševizem . . . Pravijo: zaradi prehrane. Ne pomislijo: težko je graditi novo državo! Če se pri nas prekucne, pojde dalje in vsa Evropa bo v plamenu. Zato pa: spoštujmo narodne vlade! Ne revolucije za 1 kg sladkorja, da si sami ne pogubimo svobode! Naše oblasti pomirjujejo le z dobro besedo; te prekucniti, se pravi, pretrgati vezi ljudstva z vlado; a takrat pade vsak, ne samo oblast. — Pri nas nima nobenega pomena boljševizem; pri vladi ne sede milijonarji, ampak ljudje z življenjsko izkušnjo in ljubeznijo do ljudstva in skupne domovine; vendar je umestno, da smo oprezni. Na Ruskem so boljševiki zasedli najprej večja mesta (Petrograd . . .), na deželo se niso upali, kmetje trezni, so se upirali; a kmetje

niso bili organizirani, boljševiki so jih naposled brez težkoč premagali in zagospodarili nad njimi. In če so se še upirali, so jih rdeči vojniki postrelili. Organiziran kmet pa bi zatrl boljševizem in ne prišlo bi na ubogo Rusijo gorje, kakršnega ne pozna zgodovina. — Naše Kmečke Zveze so nekaka protisila, odpor proti vsakemu nerednemu gibanju v naši državi. Delo Kmečkih Zvez je, da zabavljače okreca: ne razumejo. Reveži so po celem svetu: Anglež, Francoz . . . prav tako čaka, da nastopijo že redne razmere, kakor mi. Vlada le pravica! Krivica (revolucija) enemu škoduje, drugemu pa nič ne koristi. — Pri socializaciji razločujemo 3 momente: stran vzeti, deliti, začeti delati. Boljševiki na Ruskem so dobre volje odvzemali n. pr. veleposestva, pri delitvi so se že stekli, delati pa še niso pričeli, da jim ne odvzamejo pridelkov pri morebitni zopetni delitvi.

Govorili so še: župnik iz Ovsiš, poštar Svetina z Breznice, Cvenkelj iz Ljubnega in Iskra iz Hlebe. Vsi so navdušeno poudarjali potrebo kmečkih organizacij.

Shod je nato sprejel enoglasno in z živio-klici nastopne resolucije: 1. Protestiramo proti okupaciji jugoslovanskega ozemlja; 2. pozivljamo vlado, da razpiše nove volitve; 3. da pride v višji šolski svet en zastopnik kmetov in en zastopnik krščanskega učiteljstva; 4. zahtevamo izpremembo dohodninskega davka, ureditev valute, da padejo ob enem z denarjem tudi cene, da vlada štiti vrednost vojnega posojila nepremičnih; 5. zahtevamo starostno zavarovanje, podržavljenje dolenskih toplic, vseh velikih obratov, in 6. da se stvijo vojaštva ker najbolj omeji in preide pravica o odločevanju vojne in miru na poslance; 7. vse planine in gozdovi, ki preidejo v last državi, naj se v prvi vrsti razdele med potrebne sloje kmečkega stanu.

V nedeljo dne 13. aprila ob 3. uri popoldne je bil v Cirknici prav dobro obiskan javen shod S. L. S. Može so z zanimanjem in odobravanjem poslušali govornika dr. Stanovnika, ki je poljudno pojasnil sedanji politični položaj. Soglasno so sklenili, da se ustanovi »Kmečka Zveza« za cirkniško občino. Po stvarni debati so se stavile sledeče resolucije, ki so bile soglasno sprejete: 1. Shod S. L. S. v Cirknici pozivlja vse kmetovalce v Jugoslaviji, da se organizirajo v »Kmečkih Zvezah«, kjer hočejo uveljaviti svoje politične pravice. 2. Shod v Cirknici zahteva od vlade, da vpokliče v višji šolski svet tudi zastopnike krščanskega učiteljstva in kmetijstva. 3. Zahtevamo, da se pokrajinski odbor čimpreje skliče in da se izvrše predpriprave za volitve v narodno skupščino. 4. Shod v Cirknici zahteva od vlade, da stori primerne korake, da se Italijan čimpreje umakne preko demarkacijske črte iz naših gozdov, da zamoremo vsaj najpotrebnejši les dobavljati od tam. 5. Zahtevamo pravično

ureditev naših meja, obsojamo laška grozodejstva in pozivljamo vlado, da stori vse potrebno, da se naši ujetniki iz Italije čimpreje povrnejo. 6. Zavračamo začasno ustavo in zahtevamo, da imej ljudstvo odločitev o napovedi vojske in sklepanja miru. 7. Šole naj se preurede kmečkim potrebam primerne. 8. Obsojamo tolovajske napade od nasprotnih strank na naše somišljenike in pričakujemo tudi od nasprotnikov politične dostojnosti. 9. Veleposestniški gozdi naj se ne podržavijo, ker je državna režijska vedno predraga, temveč naj se razdele.

Podržavljenje žensk na Ruskem.

Ni ga večjega sovražnika svobode in prostosti kot je brezverstvo. Čim manj vere, tem več nasilstva. Pogledj pariške mogotca Klemansó, Orlando itd., — sami brezverci in za pravičnost nimajo smisla. Samo da ustrežejo svoji pohlepnosti; če ne gre zlepa, naj gre z nasiljem. Še huje je na Ruskem. Na mestu cesarja sede ondi na vladarskem prestolu kopica židovskih boljševikov, ki so najbolj levo krilo socialne demokracije. Svoje žene so nabasali z milijoni tujega imetja in sedaj vladajo v Rusiji z bajneti in vislicami, pa naj jih naši socialni demokratje še tako branijo kot svobodoljubne može. Rusko pravoslavno cerkev tako preganjajo, da so se morali ruski škofje, ki niso naše vere, obrniti za pomoč na papeža v Rim. Tako spoštujejo ruski socialni demokratje svobodo prepričanja. Krono svoji svobodoljubnosti so pa postavili, ki so podržavili vse ženske in vzgojo otrok. Ženska torej po ruskih postavah ni nič drugega kot državno blago, ki ga oddaja država moškim za več ali manj časa v najem. Ženska ni več človek, temveč blago, ki se razločuje od drugega državnega blaga samo toliko, da ima dar govornice. Svobodne volje pa že imeti ne sme! Torej najprvotnejšo pravico človekovo, osebno svobodo, ruska država ženski ne pozna, temveč ženska ji je še državna vlačuga, ki je samo zato tukaj, da svobodni ruski socialnodemokratski državljani ob njej strežejo svoji pohotnosti! In državna vzgoja! Nesmisel! Ves človekov razvoj je po naravi tako ustvarjen, da je otrokova vzgoja navezana na očeta in mater. Pod'aga vsake vzgoje je ljubezen, in to ljubezen je ravno vcepil Bog staršem. Zdaj si pa mislite državo kot »ljubečo« mater! Kdo so ne bi smejali? Vojna nam je jasno dokazala: čim bolj se država vtika v osebno življenje in delo človekovo, tem slabše je. In sedaj bo ta mačeha »vzgajala« celo otroke! O, kako strašna je slepota človeška! Mi pa vemo, pri čem da smo.

Zato pa najodločnejši boj nasilnemu svobodomiseltvu in brezverstvu, naj ga oznanja liberalna ali socialnodemokratska stranka!

Tedei

Jugoslavija.

j Molčimo. O usodi Reke, Trsta in Gorice toliko več govore in pišejo, čim manj vedo. Vsak dan se menda »odloča« naša usoda, pa še sedaj ni nič odločenega in nihče ne ve, pri čem da je. Zato se nam zdi vsako govoričenje in pisarenje o tem neumno.

p Utrjujejo se. Italijani se pridno utrjujejo za demarkacijsko črto.

j Zavedni Korošci. V Črni na Korodkem se je vrnilo ljudsko glasovanje o državni pripadnosti. Izmed 2000 prebivalcev, ki jih šteje Črna, je glasovalo 1828 ljudi za Jugoslavijo, eden za Nemško Avstrijo, ostanek pa je bil za nerazdeljivo Koroško. Za Nemce hud poper!

j Za slovensko Gorico. Zloglasni pariški konferenci je bila izročena spomenica, v kateri so ji naznanili zaključek zadnjega ljudskega glasovanja na Goriškem. Izjavilo se je 70 odstotkov za Jugoslavijo. Seveda bo konferenca kljub temu sklenila »pravičen« mir!

p Oupeljan duhovnik. V Trnovem na Notranjskem je kaptan Janez Kalkan ml. svaril dekleta, naj ne hodijo na plese, ki jih prirejajo Italijani. Zato so Italijani odpeljali kaplana v Trst. Italijani hočejo naše ljudstvo pravno upropasti, da bi ga potem laže poitalijančili.

j Tudi v Jugoslavijo skušajo socialni demokratje uvesti svobodo samo — zase. O Veliki noči se bi imel vsi tozadevati shod vsen jugoslovanskih socialnih demokratov. Pa so ga očuzili, ker je še arcaj socialnih demokratov, ki so zoper nasilstvo. Drugi pa odločno zahtevajo, da vlada samo »proletarijat«, to se pravi, nekaj lačnih socialnodemokratskih voditeljev, vse drugo pa naj vdano molči.

Domače novice.

d »Ljudska stranka«. 17. aprila se je vršil v Mostaru večji sestanek, na katerem se je sklenilo pristopiti k »Ljudski stranki«, ki bo segala po vsej državi.

d Za nami capljajo. Socialnodemokratski list »Ljudski glas« dela za socialistično kmetško organizacijo. Zato prinaša kmetške zahteve, ki so dobre, le to je zanimivo, da so ves ta program povzeli in prepisali od programa naših Kmetških zvez. Ogrevi se šele zdaj za kmetške zbornice, katerih potrebo mi že davno povdarjamo.

d Požrtvovalnost. Socialnodemokratski »Ljudski glas« govori o klerikalcih, ki baje izžemajo ljudstvo. No, kar se tiče izžemanja, bodo pa veliko vedeli povedati socialnodemokratski delavci, ki morajo plačevati v socialnodemokratska društva naravnost ogromne vsote v primeri z drugimi društvi, dasi imajo od svojih društev tisto korist, kot jih dajejo vsa druga društva. Če poprašamo, kam gre ta denar, potem nam odgovore, da za socialnodemokratske voditelje. Sedaj pa vprašamo gospode socialne demokrate okrog »Ljudskega glasa«, kdo je izvršil devet desetih izobraževalnega dela med Slovenci po mnogobrojnih društvih? Bili so to naši

vali društva. Kdo je vodil in vodi ogromno večino hranilnic — zastoj? Naši ljudje, predvsem duhovniki. Kdo je med vojsko napisal na tisoče prošnja — zastoj? Naši duhovniki. Itd., itd. Kje pa so bili takrat gospodje socialni demokratje? Kje pa je bil g. voditelj Kristan, ki je med vojsko obogatel? Da, vemo, tudi socialni demokratje znajo biti požrtvovalni, toda to požrtvovalnost si dajo presneto dobro plačati od delavcev. Kar se pa dela tiče, in sicer požrtvovalnega in brezplačnega dela za ljudstvo, tega si pa mi ne pustimo odrekati in smo ponosni na to, da stojimo v tem oziru visoko nad socialnimi demokrati.

d »Z lažmi in krvjo.« Zadnjič je »Domoljub« pod zgorajšnjim naslovom priobčil članek, kjer opisuje hujskanje liberalne stranke proti naši stranki, posebno proti duhovnikom. Ugotovil je tudi, kako se je v resnici izvršil krvavi liberalni napad na župnika Erjavca v Želuzhah. Mi smo to zapisali po opetovanih zadržanih očividcev. In sedaj pravi »Slovenski Narod« da »Domoljub« hujska in neresnico poroča. Nato pa »Narode« še enkrat prinaša poročilo, kako se je izvršil napad, in glei čudo: popolnoma tako, kot je ugotovil »Domoljub«, da namreč župnik ni izpregovoril prav nobene izzivalne besede («Narode« pravi celo, da je »sladko« govoril) še manj pa, da bi sam napadel. In vendar je v prvem poročilu trdil »Narode«, da je župnik sam napadel. Veseli nas, da je »Narode« enkrat z »Domoljubom« potegnil, zato se pa čudimo, zakaj se budi na nas. Če mu pa ni všeč, da smo liberalni agitaciji tudi drugih ozirih izprašali vest, naj pa bo prepričan, da mi nismo zato tukaj, da bi liberalne hujskarije po shodih mirno prenašali in batine, ki nam jih neopravičeno dele, molče poljubljali.

Imenovanje. Ravnatelj žitnega zavoda v Ljubljani g. Janko Jovan je imenovan za načelnika oddelka za prehrano v ministrstvu v Belgradu.

ž Železniška stavka. O železničarjih se je vedno reklo, da imajo dobro plačo in to je bilo tudi res. Toda za sedanjo draginjo je pa tudi najboljša prejšnja plača kapljica v jezero. Zato so sedaj soglasno zahtevali zvišanje plač in izplačilo precej visokega enkratnega nabavnega prispevka. Ker se je vlada branila ustreči železničarjem, so le-ti zagrozili s stavko. Z ozirom na to, da bi Italijani v slučaju stavke takoj zasedli Kranjsko in še kaj več in z ozirom na to, da je železniški minister obljubil, da pride zadevo osebno urejat, so železničarji stavko za enkrat odgodili.

d Ljubljanski teater pa sposobnost. Ljubljansko narodno gledališče je namenjeno umetnosti in izobrazbi. Ker pa je to velikemu delu Ljubljančanov previsoko, zato je ljubljanski teater igral že parkrat umazanijo, nad katero se naslaja ljubljanska gospoda in liberalni študent. Nekaj poštenih ljudi je pa začelo vseeno sredi predstave tako žvižgati, da je moralo zagrinjalo pasti in se je predstava nadaljevala, ko se

socialno demokratski časopisi: »Slov. Narod«, »Jugoslavija« in »Napreje«. Na eni strani piše o za »Sveto vojsko«, ki se bori proti nenravnosti, na drugi pa zagovarjajo take svinjarije. In nekateri starši so še zmerom toliko neprevidni, da dajo svoje otroke vzgajati liberalnim Sokolom.

l Bolnišnice dražje. Vsem deželnim bolnišnicam na Slov. Štajerskem je deželna vlada dovolila sledeči povišek oskrbovalnih taks: za I. razred od 28 K na 30 K; za II. razred od 16 K na 18 K in za III. razred od 4 K 50 vin. na 7 K. — V ženski bolnišnici v Novem mestu se zvišajo takse za I. razred na 20 K, za II. razred na 15 in za III. razred na 5 K 50 vin.

d Poverjeništvu za socialno skrb uraduje od 15. aprila dalje od 8. ure dopoldne do 2. ure popoldne nepretrgoma. Vložišče je odprto od 8. do 12. dopoldne. Stranke se sprejemajo ob delavnikih od pol 11. do 12. ure dopoldne; poverjenici pa sprejema stranke le ob torkih, četrkih in sobotah od 10. do 12 ure dopoldne.

d Navodila za potne liste v zasedeno zemljo. Predstojništvo antantnega odposlanstva v Ljubljani je izdalo sledeče navodilo za potne liste: 1. Kdor želi potovati v zasedeno ozemlje, naj vloži nekolekvano prošnjo s sliko. V prošnji naj navede razloge, radi katerih biva v Sloveniji, in zakaj hoče odpotovati. 2. Odposlanstvo uraduje vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — od 9. ure dopoldne do 2. ure pop. v Pražakovi ulici št. 3/1. 3. Prošnje ne bodo takoj rešene, ampak nekaj dni pozneje, ker se mora odposlanstvo prepričati o resničnosti v prošnji navedenih razlogov. V slučaju, da bodo prošnje ugodno rešene, dobijo stranke potne liste od 4. do 5. ure pop. Prošnje za potovanje tja in nazaj izdaja odposlanstvo le v zelo važnih in nujnih slučajih. Kdor prosi za potni list, naj v prošnji navede: 1. Ime in priimek, 2. rojstno leto, 3. kraj bivališča, 4. kraj, kamor misli potovati, 5. vzrok potovanja. Dostavi naj lastno sliko, če jo ima, ali kako listino v dokaz istovetnosti. Do 20. ali 21. t. m. ostanejo meje zaprte. V tem času ni dobiti potnih listov. Prošnje naj bodo kratke, n. pr.: Predstojništvo antantnega odposlanstva v Ljubljani. Anton Silič, r. l. 1880. v Prvačini biš. št. 35, glavarstvo Gorica, sedaj bivajoč v Kranju, prosim za potni list v Prvačino. Člani moje družine so: Ana, r. l. 1887., Ivan (1903, Marija (1906). V Kranju, dne 17. aprila 1919. Ant. Silič.

d Dopisovanje z našimi vojnimi ujetniki v Italiji. Dopisnica, oziroma pismo, ki se hoče poslati vojnemu ujetniku naj se opremi sledeče: Dopisnica, ozir. pismo, ki mora biti razločno pisano in kratko naj ima na prednji strani natančen naslov vojnega ujetnika, in sicer: ime in priimek, šaržo in kraj, kjer se ujetnik nahaja. Ta dopisnica, ozir. kuvertirano pismo naj se vloži v kuverto, na katero je napisati: Delegazione italiana, Ljubljana. Vse skupaj pa se zopet vloži še v eno kuverto, ki naj nosi naslov: Slovenski Rdeči križ in naj se tako odpošlje. Na dopisnici

oziroma pismu, kakor tudi na notranji kuverti, torej oni, ki nosi naslov: Dele-gazione Italiana, Ljubljana mora biti razločno napisano: Pregioniere di gu-erra. Vsaka korespondenca z vojnimi ujetniki v Italiji naj se torej prinese ali pošlje na »Slovenski Rdeči križ« Ljubljana, Fojfjanska cesta št. 4, II. nadstropje, vrata 39. Za denarne pošiljatve na vojne ujetnike se točasno ni moglo dobiti zanesljiva in hitra pot, pač pa bode mednarodna komisija tekem 14 dni podala tozadeven odgovor — vsled česar naj se za sedaj počaka z pošiljanjem denarja. Na prošnjo, da bi se dovolila dvema odposlancema obiskati naše ujetnike, — mednarodna komisija v Ljubljani ni mogla dati natančnega odgovora — a naznanila bode to v doglednem času; vendar pa ni mnogo upanja, da bi se dovolilo odposlancem obiskati ujetnike, ker se tudi nemški Avstriji to ni dopustilo.

d Vihar na Gorenjskem. Na Veliki petek je divjal krog Bleda tak vihar, da je prevrnil nešteto kozolcev, odkril mnogo streh, podiral šupe, po gozdih pa leži na stotine smrek izrvanih in zlomljenih vse križem. Škoda je ogromna.

d Sneg. Na velikonočni torek je v Ljubljani silno pridno šel sneg. To je april v ropom.

d Koze so se pojavile v Zaplani nad Vrhniko. Baje so zanešene po tihopatih iz zasedenega ozemlja.

d Železniška nesreča pri Sevnici, o kateri smo poročali zadnjič, je nastala, ker se je vnel neki ženski smodnik, ki ga je kupila v Ljubljani. Vsled poka je skočila ženska med vožnjo iz voza in se ubila, 30 drugih je bilo več ali manj ranjenih, eden izmed teh je tudi umrl.

Šmarnice za leto 1919, ki obsegajo poserbno lepo tvarino »Marija in sv. maša« in jih je spisal župnik Valentin Bernik, veljajo vezane z rdečo obrezo 7 K in se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Drugod po svetu.

p Trpljenje kristjanov pod boljševiško vlado. Predsednik vrhovne uprave nadškof Silvester se je obrnil z vročo prošnjo na sv. Očeta v Rimu, naj posreduje pri oblasteh zaradi preganjanja kristjanov v Rusiji po boljševikih. Med drugimi toži: Cerkve v Kremplju, v Moskvi, v Jaroslavu in Simferopolju so izropali. Mnogo cerkva je oskrunjenih. Zgodovinska dela in cerkvene knjiznice v Moskvi in Petrogradu so uničene. Kijevskega metropolita Vladimirja, okoli dvajset škofov in na stotine duhovnikov so usmrtili. Pred smrtno obsodbo odsekajo boljševiki svoim žrtvam roke in noge. Nekatere so celo žive pokopali. Cerkevne procesije, ki so se jih udeležile velike množice ljudstva v Petrogradu, Tuli in Harkovu, so rezgnali s streljanjem iz pušk. Ker boljševiki, je Cerkev bolj preganjana kakor v prvih stoletjih krščanstva. Boljševiki, ki so redovnice, proglašajo podržavljenje cerkve in svobodo najhujših strasti. Povsod se vidi glad, zima in smrt. Narod je zatiran in izpostavljen težkim preizkušnjam.

p Revolucija na Bavarskem še ni pomenala. Spartakovi so zopet v Monakovem dobili premoč. Po mestu se koljejo in streljajo.

p Komunisti na Dunaju. Tudi na Dunaju so se pojavili boljševiški ljudje, ki so napadli državnozbornsko poslopje in ga zažgali. Narodna bramba je ogenj pogasila.

p Stavka in nemiri na Italijanskem. V Milanu so uprizorili socialisti, ki povsod nastopajo proti italijanski splošno stavko, med katero je prišlo pogosto do spopadov med socialisti in meščani. Na milanskih ulicah je obležalo nekaj mrtvih in veliko ranjenih.

+ V Londonu zapirajo boljševike. V Londonu so zaprli samo en dan 150 ruskih boljševikov. Smatrajo jih za veliko nevarnost človeški družbi. V kratkem jih bodo 300 prepeljali v Odeso, kjer jih bodo izkrcali. Anglež je vedno praktičen. Drugod bi jih bili morda pobesili, Anglež pa tudi te vrste blago eksportira nazaj na Rusko.

Dopisi.

V Šmartnem pri Litiiji priredi V. L. S. v nedeljo, 27. aprila ob 3. uri pop. shod za litijski sodni okraj. Poročala bosta predsednik deželne vlade g. dr. Brejc in predsednik slov. kmetijske družbe g. prelat Kalan. Poživila se bo ob tej priliki tudi Kmetiska Zveza za litijski okraj. Somišljeniki, vsi na shod!

Iz Stražišča pri Kranju smo prejeli sledeči dopis, in ker nikomur ne maramo delati krivice, ga priobčimo. »V 16. številu Vašega lista govori nekdo v dopisu iz Stražišča o neki zakotni »gostilni«, kjer se baje popiva noč in dan ter se v polni pijanosti sklepajo razne oderuške in verižne kupčije. Ker so mi razmere v tej »gostilni« natanko znane, zato moram resnici na ljubo izjaviti, da ni res, da bi se v tej »gostilni« noč in dan popivalo, pač pa je res, da se v tej »gostilni« ni nikdar popivalo, ker to ni niti gostilna, temveč le prodaja vina čez ulico in torej lastnik v lastnem interesu ne more dopustiti, da bi se popivalo v njegovih prostorih. Ravnotako je neresnica, da bi se v tej »gostilni« sklepale kake oderuške in verižne kupčije. In če si je dotični upal trditi to, zakaj se ne podpiše s polnim imenom in meče izza plota kamenje na svoje sovaščane.« — Davkoplačevalec.

Ziri. Telovadni odsek Orel v Zürich priredi na belo nedeljo igro z govorom in petjem »Revček Andrejček«. Preplačila se bodo hvaležno sprejemala. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Dražgoše. O priliki občnega zbora Društva je imel govor dr. Mohorič o uredbi denarne vrednosti, povdarjal, kako težak problem je to vprašanje o valutni pravično rešiti; omenjal tudi, kako nesmiselno je prizadevanje posebno kmečko stranko ustanoviti, ker že člani ene družine različne stanove dobijo. — Dobili smo na Veliko noč dva nova jeklena zvonova, vsaj v prazniških nismo imeli tega enakomernega zvonjenja. Ljudem je zvonenje po volji.

Šmarje. Dekliška Marijina družba v zvezi z izobraževalnim društvom je zadnjič čas uprizorila dve igri, ki sta obe dosegli prav

povoljen uspeh. Vse igralke so svoje vloge prav dobro pogodile, tako pri prvi igri »Svoje glavna Minka«, kakor tudi pri drugi »Junake b.čke«. Posebno je ugajala občarjal s prav naravno resnitvijo svoje vloge »gospa Mazinčeva« in »Marusa«. Zveste imamo, da smo imeli prijeten dušni užitek, pa tudi školaško društvo v varstvo sirot, v katerega komisija je bila predstava »Junake b.čke«, bo izanko zadovoljno s čistim dohodkom v znesku 309 K 14 vin. Zelimo si še večkrat sličnih prireditev. Za dober uspeh gre posebna zasluga gospe-dični učiteljici lvi Mrnar, ki ji zato izreka močno lepo zahvalo. Končno občinstvu priporočamo, naj bo pri prireditvah mirno in ne moti uprizoritve s šumom in glasnim govorjenjem.

V Mošnjah so na veliki ponedeljek pokopali Minko Kalan iz Skolje Loke.

Celjska okolica. Kmetiska zveza se je začela pri nas zopet prebujati. Ali vse še premalo. Kmetje celjske okolice, strnite se v svoje edino prave vrste, v Kmetjski zvezi. Ali ste že pozabili na izrek: Stoga jači, nesloga tlačil Edino, če bote vsi združeni v Kmetjski zvezi, bote res kaj dosegli! Le dobro citajte članek v »Domoljubu« z dne 17. aprila: Najmočnejši, a vendar najsihibejši! V tem članku so res zlati vredne besede! Hvala g. dopisniku za njegov trud. Le hitro na delo, čas hiti, da vas ne najde nepripravljen. — Vreme je letos strašno slabo, po doini dežuje, na gorah leži debel sneg. — Katol. izobraževalno društvo in celjski Orel sta zopet na delu. Bližnji čas imamo pričakovati nove predstave. — Letošnji velikonočni prazniki so bili zopet nekoliko veseli, če smem tako imenovati. Prvic smo po štiriletni borbi zopet zaslišali vesele topice. Drug drugače so prekašali. Toda žalostijo nas zasedene pokrajine od sovragov. Nam je »pravilni« Pariz pripravil veliki petek. Bičajo, kronajo nas, oziroma ozemlje v okupaciji. Toda pomnijo naj, da tudi za vse Slovstvo pride enkrat Velika noč! Tudi ko je Krist umiral na križu, so Judje vriskali pijani zmaže, ali ko je na Veliko noč vstal, je zraven stoječa straža zbežala. Naš narod bo trpel in umiral ali umrl ne bo nikdar!

Okoličan. Radovljica. Shod čebelarске podružnice se vrši na belo nedeljo, dne 27. aprila, ob treh popoldne v šoli v Radovljici s predavanjem o čebelarstvu na med. Sprejemali se bodo tudi oglasi na čebelarški sladkor. Čebelarji — vsi na shod!

Mekinje. Na belo nedeljo, dne 27. t. mes., uprizori katol. slov. izobraževalno društvo v Mekinjah narodni igrokaz »Štampilca« in veseloigro »Čašiča kave« ob 3. uri popoldne v Društvenem domu. Prihitite, okoličani, v obilnem številu. Nudila se vam bo prijetna zabava.

Vel. Gaber. Dobili smo — hvala Bogu — težko pričakovanega dušnega voditelja, g. Neubauerja. Dal Bog, da deluje mnogo let med nami v čast božjo in zveličanje naših duš.

Bled. Naše izobr. društvo je priredilo v torek 22. t. m. pešizlet na Završnico, kjer je g. ravnatelj Sernec razložil vso elektr. inštalacijo. — Na belo nedeljo prirede naši kat. študentje v zvezi s člani izobraževalnega društva Finžgarjevo »Verigo«. Začetek ob 8. uri. — Čisti dobiček je namenjen za dijaško mizo v Zagrebu.

V Jugoslovansko Strokovno Zvezo.

Delavci, delavke! Vsi, ki vam ne gre dobro, naročajte tednik »Našo Moč«. Borite se za stanovske in človeške pravice vseh, ki so odvisni od drugih. Za vse se poteguje, ki si z delom služijo svoj kruh. Samo 6 K stane. Prinaša veleznanimive članke, ki jih mora brati vsak izobraženec. Prej ali slej se te zahteve spremene v državne postavbe. Zanimive tedenske novice najdete tudi. Kdor hoče prevzeti razprodajo »Naše Moči« proti odškodnini, naj piše na naslov: Jugoslovanska Strokovna Zveza v Ljubljani.

Gospodarski del.

Gospodarska obvestila.

g Svobodna trgovina malo manj svobodna. Minister za prehrano dr. Korošec je uvidel, da svobodna trgovina z živili ni prinesla nikakega izboljšanja prehrane, temveč je prišla prav samo raznim vojnim dobičkarjem in verižnikom, ki so s svobodno trgovino dobili pravico brate Slovence svobodno odirati. Zato je minister zapovedal, da smejo svobodno nakupovati živež samo aprovizacije in pravi trgovci.

g Roženo moko, izvrstno dušičnato gnojilo oddaja Slovenska kmetijska družba po 105 kron za 100 kg z vrečami vred. To umetno gnojilo je posebno velike vrednosti za vinograde, ker se v zemlji razkrajala le polagoma in deluje torej več let. Pozivljemo vse kmetovalce, v prvi vrsti pa vinogradnike, naj si to umetno gnojilo naroče za pomladno gnojenje. Trosi se lahko vsak čas, treba ga je pa podkopati ali podorati.

g Modra galica in žvepleni prah. Slovenska kmetijska družba je naročila že koncem leta 1918 na Češkem 75 vagonov modre galice, v Trstu pa 26 vagonov žveplena prahu. Toda blaga ni od nikoder. Zato so sedaj naši poslanci v Belgradu stavili na poljedelskega ministra vprašanje, če bo odredil takoj vse potrebno, da se slovenskim vinogradnikom pravočasno zagotovi modra galica in žvepleni prah.

g Modra galica na potu. Novinski odsek poroča, da je Cunardova črta s 15. t. m. otvorila novo progo z Jadranskim morjem, zlasti za Reko. 15. t. m. je odplul prvi parnik, ki ima na krovu več sto ton modre galice ter drugega blaga za Srbijo.

g Sladkor za čebele. Deželna vlada za Slovenijo je izposlovala v Prazi sladkor za čebele ter določila, da dobi čebelarstvo društvo za Kranjsko 3 vagona, štajersko in koroško čebelarstvo društvo vsako po 2 vagona sladkorja. Pravico do sladkorja imajo vsi čebelarji, člani in nečlani društva, ki se morajo prijaviti edino le pri čebelarskih podružnicah. Podružnice imajo sestaviti nabiralne liste, ki naj obsegajo ime čebelarjevo, kraj, pošto, število plemenjakov, vrsto panjev in množino sladkorja. Roji ne pridejo v poštev. Nabiralne liste in denar naj pošljejo podružnice najkasneje do 28. t. m. svojemu ostednjemu društvu. Cena 6 K za 1 kg. Morebitni večji stroški se bodo doplačali pri prejemu blaga. Podružnice dobe sladkor le pod pogojem, da pošljejo same ponj po prejetju obvestila, in sicer s svojimi vrečami, ker vreče, v katerih pošlje tovarna sladkor, so iz papirnatega blaga in niso sposobne za prekladanje. Sladkor je danes došel.

g Zvišanje železn. tarifov. Uradne »Narodne novine« prinašajo oglas, ki naznanja, da se 1. maja povišajo vozne cene za blago in živino vseh vrst na državnih železnicah zagrebškega ravnateljstva in na zasebnih železnicah v državni upravi za 708 odstotkov dosedanjih skupnih tarifov.

g Zvišanje železniških cen. Vsled podražanja obratnih stroškov bo nemškoav-

strijski prometni državni urad zvišal osebni blagovni tarif na vseh, tako tudi na južni železnici. Vozne cene tretjega razreda bodo zvišali za 50 odstotkov, drugega razreda za 60 odstotkov, prvega pa za 100 odstotkov, za prtljago pa za 50 odstotkov. Olajšave bodo veljale še dalje.

g Agrarna reforma. V okolici Zagreba deluje 6 komisij, ki vodijo razdeljevanje zemlje kmetom v najem.

g Italijanski državni dolg znaša sedaj 70 milijard, med tem ko je celo italijansko narodno premoženje vredno 90 milijard lir. Tudi pogled v denarno bodočnost Itali'e ni ravno solnčen, ker nimajo ne rude, ne lesa, zato pa tako tiščijo v naše kraje in v naša pristanišča.

g Zakaj ni sladkorja? Preiskava, ki se je vodila proti sladkornim tovarnam v Vojvodini, je zaključena. Ugotovilo se je, da se je pokvarilo v teh sladkornih tovarnah 12.000 vagonov sladkorne pese, ki se sedaj ne more več uporabiti za izdelovanje sladkorja. Vzrok temu je dejstvo, da se sladkornim tovarnam miso stavile pravočasno na razpolago zadostne množine premoaga za obratovanje.

g Poslovalnica za krmila v Ljubljani preneha s 1. majem 1919 svoje poslovanje in poziva vse one, ki so si izposodili pri njej vreče proti kavciji, da te vrnejo najdije do konca meseca aprila. Od 1. maja naprej se vreče ne bodo več sprejemale.

Ali ste že ustanovili Kmet-sko Zvezo? — Le samo v organizaciji je moč!

„Domoljubova“ pisma.

Eno najvažnejših vprašanj vsake države je šolstvo. Kakršna šola, taka prihodnost države!

Nekateri mislijo, da je šola samo učilnica, kjer se otroci nauče nekaj reči, ki so potrebne za življenje: malo branja, pisanja, računanja, pa morda še malo znanja iz zgodovine, narave in tako dalje. Če bi bila šola samo za to, bi bila že silnega pomena. Samo to bi bilo treba vedeti, da današnji človek v življenju potrebuje dosti več znanja kot pa nekdanj. Ni dosti, če zna malo brati in pisati. Le pogledjmo dejanske razmere! Ali ne bi bilo dobro, če bi šola dajala kmetičkim otrokom več izobrazbe v kmetijstvu? Ja bi malo več vedeli, zakaj je taka in taka zemlja za te in te pridelke; zakaj, kje in kako treba uporabljati umetna gnojila; kaj se spleča pridelovati, a kaj ne; kakšne so gospodarske razmere drugod po državi, kakšno bo razmerje našega kmeta do poljedelcev v Sremu, Banatu, Srbiji? Ali ne bi bilo tudi za kmetičske sinove dobro malo več trgovskega znanja? In pa, če imamo besedo pri državi, ali nam ne bo treba več političnega znanja? In tako dalje, in tako dalje.

Vendar pa to ni še poglavitna reč. Po vsem tem bi bila šola še vedno najprej učilnica. To pa šola ni. Vsi so prišli do tega spoznanja, da je šola in da mora biti najprej in predvsem vzgojevalnica. Šola

naj ne uči samo, ampak naj vzgaja! Tudi svobodomiselnih učitelji na svetu pravijo tako. Naši liberalni učitelji, združeni v jugoslovanski zavezi, trdijo prav to. In to je tisto, česar se mi premalo zavedamo. Naši ljudje premalo na to mislijo, da zlasti ljudska šola polaga v srca otrok kali, ki bo iz njih vzklilo življenje. Otroci bo vse življenje bolj ali manj tak, kakršnega je vzgojila šola. Seveda ne pravimo, da bi vse naredila samo šola. Prvi, ki vzgajajo otroka, so starši. Toda zlasti starši po kmetih nimajo tistega časa, da bi se mogli dosti z otroki ukvarjati. Nasprotno jih čaka toliko dela doma in na polju, da jim za pazljivo in premišljeno vzgojo res malo časa preostaja. Prav zato ima pa šola ta namen, da nadomesti in dopolni, česar starši sami ne zmorejo.

Tu se pa ločijo pota. Svobodomiselnici si mislijo vzgojo brez vere, brez Boga, brez molitve, brez sv. zakramentov, in zato tudi zahtevajo take šole, kjer se o vsem tem molči. Katoličani smo pa prepričani, da brez vere in Boga ni mogoča prava vzgoja. Brez vere v Boga in posmrtno življenje, brez molitve in sv. zakramentov otrok nikdar in nikoli ne bo dobil tiste notranje moči, da bi zmagoval in zatiral v sebi strasti in slaba nagnjenja, sebičnost in poželjivost, pohlepnost in nasladnost. Zato katoličani nikakor ne moremo privoliti, da bi bile šole brezverske. Dokler bodo imeli naši očetje in matere še količkaj krščanskega čuta, bodo zahtevali za svoje otroke krščanske šole. Bilo bi sramotno izdajstvo, če bi se krščanski starši iz strahu pred ljudmi ali zaradi ljubelega miru potuhnil in molčali, kadar se bo odločevalo šolsko vprašanje. Že zadnjič smo dejali: pravice vsem, pravice tudi nam!

Kjer sta Cerkev in država ločeni, je tudi šola ločena od Cerkve. Iz državnih šol je krščanska vera izgnana. Vendar pa ravnanje s katoliškimi starši in otroki ni povsod enako. Francija bi rada zatrla vse šole, ki niso državne in brezverske. Amerika pusti verskim družbam, da si s svojim denarjem zidajo svoje verske šole, seveda morajo plačevati tudi za državne šole, Belgija pa take verske šole celo podpira, in sicer z enakimi zneski, kakor jih daje za občinske (državne) šole. Ravnanje Francije je pravo nasilje. Ravnanje Amerike je krivično, ker morajo katoličani plačevati dvojen davek, za državne in za svoje šole, brezverci pa samo za svoje šole. Belgija je zelo obljudena in ima veliko gosto naseljenih mest. Zato je tam lahko v vseh večjih krajih po več šol, poleg občinskih še katoliške. Pri nas bi to ne bilo mogoče. Potem pa vendar tudi to ne bi bilo brez krivice, da bi imeli svobodomiselnici državne šole, kristjani bi pa morali še le mole-dovati za podporo za svoje šole, ko je vendar velika večina v Jugoslaviji krščanska.

Zato more biti sklep le ta, ki smo ga že zadnjič navedli: Državna postava naj določi na splošno, da bodi šola verskonravna. Potem naj se pa šolstvo po posameznih pokrajinah in občinah natančneje razloči. V pravoslavni občinah naj bodo šole pravoslavne, v katoliških katoliške, v mohamedanskih mohamedanske. Tako bo

ljudstvo povsod imelo take šole, kakršne sme in mora zahtevati po svoji vesti in svojem prepričanju. To bo zares demokratično. Če je pa kaj toliko svobodomiselnih, da smejo zahtevati svojo šolo, naj pa imajo tudi oni svojo. To bo sicer velika nesreča za njih otroke in tudi za državo ne bo dobro — zakaj lahko se skoraj reče, da je najslabša vera boljša ko nobena — vendar v demokratični državi nočemo vsiljevati drugim državljanom svoje šole, kakor tudi oni nam ne smejo vsiljevati svoje.

Naš klic bodi torej: Krščanskemu ljudstvu krščanskih šol!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6

(tik za trančiskansko cerkvijo)

sprejema hranilne vioge, in jih obre-
stuje po 2% brez kakega odbitka.

Urače ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Tunakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalic.)

Kakor bi siknila gadova glava, se postavi divji nožar tik pred steber ter zakriči deklici, ki je tam prikovana stala, v obraz:

»Ti! Slišiš! Vsi poznamo tvoje spletke in zvijače, sedaj pa povej: Kdo se peča z vsemi moškimi, kaj? Si-li že imela otroka? Da, imela si ga!« je s peklenskim pomežikovanjem razglašal sodrži, ki se je okoli stebra zasmehljivo režala. »Ona mala, ki ji vedno ljubkuje, je niena, ne materina, kakor vedno trdijo! Haha, Štefa! Čuj! Otroka imaš! Vsi vemo.« Kakor ploha krot in kač se sedaj vsuje divji, satanski zasmeh na deklico, ki je visela v železju in je plaho in zmedeno zrla okoli sebe, ker sprva niti ni umela pomena pasjih besedi. Nakrat pa je Štefana kriknila od grozne bolečine, kakor bi jo bilo ožgalo razbeljeno železo: zvičala se je v krutem mučeniškem obroču in si je pokrila z rokami obraz, čigar mrtvaška bledata se je umaknila krvi, ki ji je iz pojema-jočega srca udarila v glavo.

»Aha, sram jo je. Ha, k —!«

Kar zagrmí od ene strani trga sem hripav, strašan glas: »Zalega! Gobeždala, jezike za zobmi!« Bil je mladi Hendel, čigar čelo je bila sama kri. »Pasja sodrگا, nesramna svojat, psuj vlačugo, ki je utonila otroka, magari tudi ženo-priležnico odpadlega meniha; res je, so vlačuge v Štajru, toda, dekle tam, kakor gotovo je Bog v nebesih, ni vlačuga! Oh — zgrudila se je — umira? — Nesramna zalega, boš molžela? Bobnar, zabobnaj!« je črnel nad strelici. »Sedaj mi bodi Bog milostiv, napravim konec.«

Divje je završela štajerska koračnica in je preglasila pasje lajanje in katje sikanje. Henrik je izpodbodel konja in je zdirjal preko tisočglave množice, ki se je razpršila na vse strani, proti sramotnemu odru, kjer je deklica bolj visela kakor stala v železju in je venomer s sneženobelimi ustnicami jecjala Jezusovo ime.

Mladi Hendel je skočil s konja in se je zadril: »Kje je ključ h ključavnici sramotnega odra? Sem ž njim!« Rabelj je stal tu kakor začaran in je strmel kakor vsi drugi; ni vedel, kaj to pomeni; potegnil je ključ in mu ga je podal. Hendelov sin je stopil k odru in je z močno, odločno roko vtaknil ključ. Dobro ve: gre za življenje in smrt. Pa naj gre! Bila je lepa kakor umirajoč angel. Odklenil in odprl je težki železni broč. »Pojdi!« je rekel. Deklica ni vedela nič, kaj se godi z njo; zdelo se ji je, da je močno grmelo, potem je ugasnilo sonce in izginil je ves svet — samo srce ji je vse prebodeno in s težavo utriplje. Ni vedela, kdo je oni, ki jo je objel z roko in jo je počasi nesel po stopnicah dol, spodaj na zadnji stopnici pa ji je zopet prisijal svetli žarek; in zavedla se je, kdo jo nese; poskušala je z zlomljenimi udi postaviti se pokonci, ker jo je bilo sram tega zoła.

Doslej jo je vse srepo zrla in strmelo. Kar stopi pisar izza stebra in zakliče:

»Gospod, kaj pa je to? Nimate pravice, dekle mora prestatí kazen. Sodba se glasi: do desetih.« — in je razgrnjeno sodbo molil proti drzemu mlademu možu. Zaeno sta oba rablja razprostrla roke proti Štefani. Mladi Hendel pa je krenko držal roko okoli Štefane, odbil je od sebe pisarjijo in je zavpil: »Je-li tudi zapisano, da naj umrje ob sramotnem odru? Vse sprejemam na svojo odgovornost! Jaz sem Henrik Hendel, Storim, kar hočem.« Šolska ura je bila devet.

Tisočglava množica je mrmrala. Niso si upali znesti se nad visokim gospodom, debelo so gledali vanj, kakor gledajo divje zveri, katerim so iztrgali iz žrel krvavečo živalico. Niso mu dali prostora, da bi odpeljal deklico. Daleč proč od sebe je zagledal glavo rdečega konja, ki so ga množice odrinile in odrgale od nje. Potegnil je svoj nerodni meč in je, z levo držč deklico, z desno udarjal s pleskovo na razuzdane psovače in prepače. Ko se je boril za vsak korak, je čul, kako je deklica na njegovi roki šepetala molitvico k svetim peterim ranam Gospodovim: še nikdar ni čul čudovitejšega, kakor je bil ta glas. Toda nevarnost je vsak hip postajala večja. Zdelo se mu je, da bo morala teči kri, toda če zabode enega, se jih bo sto navalilo na deklico. Zato močno zakriči: »Strelici! Na pomoč svojemu poveljniku!«

Ha, to so zvesti, vrli dečki!

Od cerkvene strani sem se zaženejo in si kakor divjaki delajo gaz skozi množico, dokler kakor peklenski pridre predenj, rekoč: »Gospod, sedaj smo tu!« Na njegovi levi in desni dvigajo — svoje puške in udrihajo s pestmi in puškinimi kopiti na vse strani. — Ha, kako so pometli pasjo sodrگا!

»Prostor za gospoda Henrika, ali pa vas razsekamo v klobase...«

Ko so ti glasovi pridoneli na uho deklici, okoli katere se je ovijala njegova roka, se je vsa stresla in se je plaho ozirala naokoli.

Tedaj jo je še krepkeje z roko klenil in je kakor v šali rekel: »To so angeli varhi, nič žalega ti ne store.« Pa ni vedel, da so nevidno plavali okoli nje nebeski angeli in se priklanjali pred častiljivim bremenom, ki ga je nosila njegova roka.

Strelici so mu napravili pot do farne ulice. Potne kaplje jim zalivajo zagorele kmetske obraze. Tisoči in tisoči se gnetejo za njegovim hrbtom. Na mestnem trgu postajajo trume bolj redke; tu stoje dobri, pošteni meščani. Nihče izmed njih ne pasje, nihče ne zine besede. Vsakdo je globoko sinjen, ko vidi ubogo deklico, ki je tako grenko trpela, in njeja, ki jo je oprostil z nevarnostjo svojega življenja. Štefana je s slabotnimi koraki stopala poleg svojega zaščitnika, ki je še vedno ovijal svojo roko okoli nje; zdelo se mu je, da se še nikdar, kar živi, ni dotaknil tako mile, tako nežne stvarce, kakor danes. Pogledi mu plavajo čez mestni trg proti mestni hiši, kjer

sedi v svetu njegov strašni oče, ki ne pozna nobene miosti. — Čudno, izreden mir vlada danes tam, nihče ne gre noter in ven. Henrik se je globoko oddahnil. O Bog! Samo še pol četrt ure, da jo spravim do mestnih vrat. Sklonil se je k njej, tako rad bi bil občutil njeno glavo na svojih prsih, pa kaj, ko je tako plaho visela naprej, kakor se temnozlastna cvetka ob svojem stebelu sklanja k zemlji dol. Vprašal je: »Kam naj te sedaj peljem?«

Tiho in plašno mu je odgovorila: »Prosim lepo, k materi.«

Za trenutke je pomislil — mati je omahovala po gorski ulici gori k Adlerju, tako so mu rekli.

»Dobro,« je rekel, »tvoja mati so v gorski ulici, pojdimo jo iskat, je-li prav tako. Potem te bodo mati peljali domov.« Kakor plaha šolarica je zasopla: »Da!«

Počasi jo je vodil po farni ulici gori. Strelici so stopali ob njegovi strani, nepregledna množica se je prerivala za njim. Ulica je postala vedno bolj strma, vedno slabotnejši so postajali tudi Stefanini koraki, in njena mala roka, ki jo je držal, se je tresla v njegovi roki. Urno je vprašal: »Grem li prehitro? Te boli?« Tiho je odvrnila: »Železo je bilo tako trdo, tako trdo.« Zdrznila se je. Res, modra lopica, ki jo nosi, je vsa oguljena in odrgnjena; nesramno železo jo je rezalo v nežne prsi — sedaj jo pa še on drži s težkimi vojaškimi rokavicami, ki so vse obložene s trdim zlatom; snel si je rokavice in jo je, kar je le mogel, varno in nežno prijel. Dospeja sta do stopnic, ki vežejo gorsko s farno ulico. Čez stopnice sem prihiti dete in radostno vzklíkne, kakor bi nad temno množico zavrgolela vesela ptičica: »Mama! Mama! Štefa prihaja!«

»Glej,« je veselo rekel Hendel, »takoj sva pri njej, pri tvoji materi.« Peljal jo je po stopnicah gori, vodil jo je od stopnice do stopnice; kar se ji vriskajoč obesi na prosto roko mala deklica, druga večja pa se ji je pridružila na drugi strani. Sedaj prihaja od Adlerjeve hiše sem tudi mati, uboga mati. Sicer tako katoliški Adler jo je danes trdo odslavil, zato je šla proč in se je jokajoč zgrudila na cestno klopi... Sedaj prihaja nasproti svojemu mučeniškemu otroku... kolena se ji šibijo... omahuje... razprostira roki... In Štefa prihaja počasi, žalostno; ob nežnem boku jo podpira mladi Hendel. Na levi in desni hitita Dina in Mihaela, ki si iz strahu pred vitezom ne upata objeti ljubljene sestric. Mihaela ji je poljubila levo roko, Dina ji je božala desnico, obe pa ji dajeta najslajša imena, toda Štefana se smehlja tako žalostno, tako čudno, oh, grozno, tako grozno je — kar je morala pretrpeti tam spodaj.

Tam pri križu sta se srečali mati in hči. »Otrok, moj otrok!« se je glasno zajokala mati, »moj angel, pridi, pridi k materi, oh, kako grozno so te mučili satani, pridi, pridi, moje najljubše dete, otrok mojih solz in mojih bolečin, mati te bo potolažila.« Hendelov sin jo je spustil iz rok, to mu je bilo tako grenko! Tiho in trudno je pritisnila Štefana svojo zlatokostanjevo glavo na materine prsi in je ihté šepetala: »Odpusti mi bolečine, ki sem... ti jih morala prizadeti. Bog ve vse.« Mesto da bi odgovorila, je mati zagrnila s poljubi čelo, lica in bleda usta svojega mučeniškega deteta.

»Gospod,« je nato rekla mlademu Hendelu, ki je stal par korakov proč od nje in je izpod svojih napeševnih obrvi neprestano opazoval Štefano, »hvala vam, dali ste mi nazaj moje najljubše dete, kako naj se vam zahvalimo, ker smo revni ljudje. Otroci bodo za vas pridno molili.« Potem je rekla Štefan z nežnim glasom: »Si se že zahvalila gospodu, Štefa? Visoki gospod, vsa je proč!«

Deklica se je okrenila, temnomodre oči ji zalivajo solze, in čisto tiho, kakor se zahvali pobožno dete za milodar, je rekla: »Bog vam poplačaj, gospod.«

Izmed strelicev, ki so mu sledili gori, je poklical dva močna in velika in jima je velel: »Peljita te ženske v Vizerfeld, kjer stanujeta, in skrbita, da se jim kaj žalega ne zgodi. Mestna vrata so zaprta, takoj jih bom dal odpreti.«

Brzo je stopal proti vratom, sledile so

ma ženske, ki sta jih spremljala strelca. Naročil je nazaj materi, oči pa je obračal na Stejano: »Zeval ne hodite skozi Vogelsang, pojdi te okoli in se peljite čez Stajro.«

»Storile bomo, kakor velite, gospodi!« je spoštljivo odgovorila mati.

Prišli so do mestnih vrat; zgoraj je pogledal skozi okno čuvaj, spodaj pa je stal oddelek Gifinovih vojakov. Zavpil je: »Odprite! Ljudje hočejo v Stajerdorf.«

Tisoči, ki so mu v trumah sledili, so nemo zrlí nanj in se čudili, kaj si vse upa.

Čuvaj je zaklical: »Tu je zaprt! Kdo boče v Stajerdorf?«

»Ljudje, ki jih poznam. Saj me vendar poznate?«

»Da, gospod Hendell!«
Čuvaj in vojniki so mislili, da mu je govtovo naročeno od sodnika ali od stotnika, in na široko so se odprla vrata.

Cudovito modro in zlato nebo je pokukalo skozi vrata, in veter je potresel skozi tja proti farni ulici cvetlja iz vrto, ki so dehteli ob mestnih zidovih. Svertnerica je skrbno opirajoč pripeljala svoje dete...

Z mestnega trga sem je votlo zabobnel boben in so žugajoč zatrobili rogovi. Bil je stotnik Gifin, ki se je vračal iz Stajerdorfa in se je sedaj skozi sotesko bližal mestnemu trgu.

Henrik je vedel, kaj mu je sedaj storiti. Takoj se je lotil naloge, čeprav je bila trda in težka. Rekel je strelcem: »Postavite se v dve vrsti pred mestno hišo, kakor poprej, in počakajte, dokler vam sam — ali kdo drugi ne da nadaljnjih povelj; grem pred sodnika, ker moram.« Strelci so postali žalostni, skozi množico je završelo mrmranje. Hitro je stopal s farnega griča dol. Ljudje so se mu umikali; vedeli so, da mu preti nekaj hudega; nekateri so bili veseli, češ, bo vsaj enega zadela kazen, če jim je bilo izkazano veselje z deklico, ki je stala na sramotnem odru... zvečine pa so ga občudovali in so se bali za njegovo mlado življenje.

On pa je korakal mirno, odločno in bojevito. Storil je, kar je storil, in sedaj hoče tudi nositi posledice... naj pride, kar hoče, čeprav je bridko, da je bila prav očetova sodba, ki jo je moral prekršiti. Moral je; ni mu žal. Oče je ni videl, kako je stala ob stebri, kako jo je rezalo železo, kako so jo pikali strupeni gadi...

Ozrl se je nazaj, da bi videl, če so že na varnem. Videl je, kako sta se med vrtovi oddaljevali dve osebi, videl je še vihrajočo materino ruto in pa ljubeznivo kodrasto glavo uboge Štefane... In srce mu je zaigralo veselja, ubogi angel, sedaj greš domov, rešen si.

Hal Tam po trgu štokljajo rabelj in pomagati kakor tolpa brezrepih hudičev. Z Bogom! stari mojster skaza, spravi se v svoj lisičji brlog. Mali gre dobro! Temno stoji pred njim mestna hiša, nihče ne gre noter in ven. Njihče si ne upa pred sodnika, vse je strah njegove jeze. Pred vrati stoji Simpreht, mestni pisar, v rokah ima pisano sodbo, tudi on si ne upa pred sodnika. Mladi Hendel je stopil skozi vrata, neštete oči se ozira nanj. Sluge in vojniki, ki so v gruči spredaj stali, so se mu umaknili.

Vprašal je: »Je-li moj oče še v svetu v posvetovalnici?«

Nekdo mu odgovori: »Sedaj je v svetu gori v drugi sobi tam ob vodi.«

Henrik je kvišku sklonil svojo krasno postavo, kakor bi šel po čast in priznanje, ne pa po kazen. Z levico, s katere je snel rokavico, da bi ne tiščala nežne deklice, je držal za meč — sramotni meč! Deklica mu ga je zlomila — tako nežna deklica — tako trdna junakinja! — Tako je stopal po stopnicah gori proti dvoraní, da se preda v r. ke očetu, pred katerim se vse trese.

Konec prvega dela.

Živčni glavobol. Obrazne novreljeje, živčni zobobol in preveč razdražene živce pomirimo s Fellerjevím, živce krepečím, bolečine hladečím Elza fluid. 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici 19 kron pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza trg 16, Hrvatsko. Proti glavobolu prinočamo poleg Fellerjevega Elza fluida tudi Fellerjev štrnik zoper migreno (kot prídadek 1 K 10 v). Obenem tudi lahko naročíte Fellerjeve

milodvajajoče rabarbarske „Elza-krogeljice“, 6 skatijic 9 K 50 v. Elza-preparati so v resnici dobri. Omot in poštnina se računa posebej. Cimveč kdo skupaj naroči tem manj odpade na poštnino.

Osamela oseba!

Poštena družina sprejme v dosmrtno oskrbo osamelo osebo moškega ali ženskega spola s kakim imetjem v gotovini ali zemljišču. Naslov pove uprava tega lista pod št. 2581 v Ljubljani. Za odgovor naj se priloži znamka 20 vin.

V najem se vzame takoj

mala trgovina

na deželi eventualno tudi z gostino vred. Naslov pri upravi „Domoljuba“ pod št. 2600.

Naznanilo.

Naznanjam slav. občinstvu in p. n. odjemalcem, da izvršujem nadalje v polnem obsegu

pečarsko obrt na Glincah

in priporočam svojo zalogo raznovrstnih peči in štedilnikov ter vsa pečarska dela.

Vdova Heuffel.

Pravo žolto

domače milo za hranje

1 kg K 11,- — 1 sbojček okoli 3¹/₂ kg franco K 38 50 v, pošlji po povzetju zavod za eksport

M. JUNKER, Zagreb št. 1, Petrinjska 3.

Z naročilom se prosí poslati tudi polovico zneska.

Toaletno milo

po dnevnih cenah

Milo za britje K 3,-, 1 kg K 30,-. Krema za britje porcelan. sacek 1 0,-, 1 duca K 55,-.

VINO

motno, porjavelo in pokvarjeno se popravi. Prosi se vzorec prinesiti seboj ali poslati. — Peter Švarble, Ljubljana, Ambrožev trg 3/II (Čužarna)

Agitirajte

za

„Domoljuba“

Vsa vrste

LESA

po najvišjih cenah kupuje

„IMPEX“

eksporna in importna družba z o. z. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6, II. nad.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

2%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Krmila manjka!

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmo živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se pri meša 2 krat na teden krmi ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redimí prasek. „Mastin“ Paket velja 3 K, 5 paketov 15 K poštnine prosto, 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se zre. Dobiva se pri vsakem trgovcu.

Glavna zaloga: **lekarna Trnkóczy**

zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavih: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvall in rabi „Mastin“!

Kupujejo se

KONJI

za klanje

po najvišjih dnevnih cenah. — Rudolf Pašnik, konjski mesar, Rimska cesta št. 19, Ljubljana.

Bukov, hrastov, smrekov les

posekan v gozdih, postavljen v tovarno ali tudi cele gozdne parcele v kamniškem okraju

kupuje

tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva

L. Bahovec nasl. Duplica p. Kamniku.

Vahijo se lastniki lesa zlasti v okolici tovarne, da stavijo svoje ponudbe. Les se strogo realno obračuni in takoj plača.

spreme se do
20 dobrih tesačev
 za obrezovanje smrekovega lesa proti dobri plači in preskrbi z živozom. — Ponudba na MIHAEL OMAHEN Vrsulagora.

GOSPODARSKA PISARNA
DR. IVAN ČERNE
 LJUBLJANA, Mihloškova cesta št. 6, postojnje LJUDSKE POSOJILNICE.
 daje nasvete v vseh gospodarskih zadevah in premoženjskih vprašanjih; izposljuje posojila, posreduje prodajo in nakup vrednosnih papirjev in tujega denarja, posreduje pri prodajah in nakupih vseh posestev, izvršuje cenilne in ogledne. Promet z Ameriko. Jedina pisarna te vrste v Jugoslaviji.
 Uradni urad od 9-1/2 ure dop., od 3.-5. ure pop. Vprašajte s pismom. Znamka!

Vs ed prepiha, viaznosti in
PREHLAJENJA
 nastale bolezni, trdovratne in zastarele prsne težkoče, težko dihanje, zbadanje v ramah, bolečine v ledju in katar odstranjuje **Fellerjev**
ELSA-FLUID
 6 dvojnastih ali 2 specialni steklenici 19 kron.
 Proti utrujenosti črev, nerednemu odvajanju itd. so vedno dobro delovale **Fellerjeve** lagodne odvajajoče rabarbare
: ELSA-KROGLJICE :
 6 skatljice 9 K 50 v. Edino prave od lekarnarja
Evgena V. Feller, Siubica,
 Eisatrg 16, (Hrv. Zagorje).
 Omot in poštnina se računa posebej, najceneje. Kdor naroči več obenen, mnogo priliran! (III)

čebelni vosek
 suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni J. KOPAČ, svečar, Ljubljana, Celovška cesta 90. 1923 (6)

Miši - podgane stenice - ščurki
 in vsa golazen mora poginiti ako porabljate naša najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miš K 5—; osobito ostra pasta za podgane K 6—; za ščurke 5 K; posebno močna tinktura za stenice 5 K; uničevalec moljev K 2—; prašek proti mrčesom 2-50 in 5K; tinktura proti ušem pri hudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu K 3—; tinktura za bolhe pri peeh K 1 50; tinktura proti mrčesom na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3—, — Pošljite po povzetju Zavod za eksport
 M. Jinker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

Gospodinje ne zamudite prilike!
 Naročite **dobro pralno milo, kos K 1'20.**
 Poštni zavitek 5 kg istega mila K 32'70. Istotam milo za britje, komad 2 K. Razpošilja **JANKO PINTAR, Sp. Šiška pri Ljubljani.**

Zenske lase
 rezane in mešane kupuje v vsaki množini po najvišji ceni Matija Podkrajšek brivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 32.

Cementna strešna opeka
 najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrdki **Ivan Jelačin, Ljubljana** Emonska cesta 2, 4793

NAZNAJAM
 slavemu občinstvu, zalogo narejenih čevijev da imam zopet domačega izdelka ter se priporočam za finejša dela natančno po meri. **CERAR KAROL**, čevijarski 1487 mojster, Lukovica pri Domžalah. (10)

Sadjevec, vino in kisló vodo
 razpošilja A. Oset, p. Guštanj. 1558

Pile, žage, orodje 1604
 ZA VSE SVRHE, v najboljši kakovosti, priporoča **Odon Koutny,** specialna trgovina jeklenine in tehničnih petrobrščin v Ljubljani, Kolodvorska ulica 37.
 St. 50. AKORDEON v najboljši izpeljavi, cena je 124— kron. — Zadržavajte voliki omnik z več nego 1000 slikami brezplačno.
 K. Luna, Maribor št. 73.

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.
 izvršuje natančno po naročilu **Katoliška tiskarna v Ljubljani.**
 Naročajte „Slovenca“!

Mlatilnice, vratila (gepeljari), slamoreznice, čistilniki, tržerji, stiskalnice za sadje in grozdje, decimalne tehtnice in drugi poljedelski stroji najslabšeših tovarn so vedno v veliki izbiri v zalogi, drugi stroji se pa lahko naročajo pri **FRANC MITTI,** zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Martinova cesta št. 2.

Avtomatična past
 za podgane K 7'50, za miši, za plodovine najboljša izvršitev K 11'50 love brez nadzorstva do 40 živali v eni noči, ne zapnete nikake sledi in se same zopet nastavijo. — Past za ščurke „Rapid“ vjeane na tisoče ščurkov v eni noči, po K 8'50. — Isobno delujoči lovilec za muhe „Nova“ komad K 5'20. Povsod najboljši uspehi! Mnogo zabavnic. Pošljite se po povzetju. Poštnina K 1'20. Izvozna tvrdka **TINTNER,** Dunaj III/3, Neulinggasse 11.

Srbečico, lišaje
 odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. zakonito zajamčeno „Skabotorm“ mazilo. Popolnoma brez duha, ne maže. Poskusni lonček K 4— veliki K 8— porcija za rodbino K 15—. Zaloga za Ljubljano in okolico: **Lekarna pri zlatem jelenu, Ljubljana, Marijin trg. 1590** Pažite na vrstveno znamko „Skabotorm“!

Največja izbera ur, zlatnine, srebrnine
 svetovnoznana razpošiljalnica
H. SUTTNER 935
 samo v Ljubljani št. 1